

საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N77

31.07.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: „შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ხობი-ახალსოფელი-რკინიგზის ბაქანი საავტომობილო გზის მე-10 კმ-ზე მდინარე ცივაზე (ლუბეკის არხი) ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა და ექსპლუატაცია“.

საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი; ალ. ყაზბეგის გამზირი N12;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ხობის მუნიციპალიტეტი

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 22.05.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „კავტრანსპროექტი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ სამინისტროში წარმოდგენილია, ხობის მუნიციპალიტეტში, ხობი-ახალსოფელი-რკინიგზის ბაქანი საავტომობილო გზის მე-10 კმ-ზე, მდინარე ცივაზე (ლუბეკის არხი) ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ დაგეგმილია ხობის მუნიციპალიტეტში მდინარე ცივაზე სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა, რომელიც დააკავშირებს ხობი-ახალსოფელი-რკინიგზის ბაქანი საავტომობილო გზებს. საპროექტო ხიდი დასახლებულ ტერიტორიიდან 650 მეტრის დაშორებით მდებარეობს.

ამჟამად მდინარე ცივაზე არსებობს დაზიანებული, ერთმალიანი, ორი სანაპირო ბურჯის მქონე სახიდე გადასასვლელი, სქემით 1×13.0 მ. ხიდის სიგრძე შეადგენს 18.5 მ, გაბარიტი 5.5+2X0.625 მ.

წარმოდგენილი საპროექტო გადაწყვეტილებით, მდინარე ცივაზე დაგეგმილია ფოლად-რკინაბეტონის ერთმალიანი სახიდე გადასასვლელის მოწყობა, ჭრილის სისტემით. ხიდის სქემაა 1X18.0მ. გაბარიტი იქნება 8.7+2X1.0მ, სიგანე 11.65მ. მთლიანი სიგრძე 24.7მ. პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია დიდი ჩაღრმავების ორი სანაპირო ბურჯის მოწყობა. პროექტით

გათვალისწინებულია საპროექტო ხიდის მალეების გადახურვა თანაბარი სიმაღლის რკინაბეტონის 18.0მ სიგრძის ტიპური კონსტრუქციის ანალოგიური წიბოვანი კოჭებით. კოჭები შეირჩა სხვადასხვა პარამეტრების გათვალისწინებით, რომელიც გაანგარიშებულია A14 და HK100 დატვირთვებზე. საპროექტო ხიდზე სავალი ნაწილის მოწყობა იგეგმება მალის ნაშენის კოჭებზე 3სმ სისქის ბეტონის გამათანაბრებელი, 0.5სმ სისქის ჰიდროიზოლაციის, 4 სმ სისქის ბეტონის დამცავი და 9სმ სისქის ასფალტბეტონის ფენების მოწყობით.

სახიდე გადასასვლელის სამშენებლო პროცესი მოიცავს მიწის სამუშაოებს, ვაკისის მოწყობის უბნებზე ინერტული მასალის შემოტანას და ნიადაგის ფენების პროფილირებას. ასევე, გათვალისწინებულია გრუნტის მოჭრის უბნებზე - მიწის მოხსნა საჭირო ნიშნულამდე და დატკეპნა მძიმე ტექნიკით. ზედაპირული ფენის მოწყობის შემდეგ დაგეგმილია ხიდამდე მისასვლელი გზის მოწყობა და მარკირება. სამუშაოების ბოლო ეტაპზე დაგეგმილია ნიადაგის რეკულტივაცია.

სახიდე გადასასვლელის სამშენებლო სამუშაოების წარმოების პერიოდში ქვეითად მოსიარულეთა მოძრაობის შეფერხების თავიდან არიდება მოხდება სპეციალურად მოწყობილი დროებითი სახიდე გადასასვლელის საშუალებით. სამონტაჟო და სადემონტაჟო სამუშაოების დროს გათვალისწინებულია შესაბამისი უსაფრთხოების ზომები.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად მიწის სამუშაოების, ტექნიკის/სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილების და მუშაობისას ადგილი ექნება ხმაურის, ვიბრაციის და ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის და წვის პროდუქტების გავრცელებას. ვიბრაციის დონის შესამცირებლად, საჭიროების შემთხვევაში მოეწყობა თხრილები წყაროს და რეცეპტორს შორის. დაშვებული ემისიების გადაჭარბების შემთხვევაში, შემუშავდება ზემოქმედების შემცირების ღონისძიებები.

მიწის სამუშაოების შესრულებისას და სამშენებლო ობიექტის მიმდებარედ მძიმე ტექნიკის გადაადგილებისას ყველაზე მაღალი რისკი არსებობს ნაყოფიერი ფენის დაზიანების კუთხით. შემარბილებელ ღონისძიებად განხილულია სამუშაო ზონაში ნაყოფიერი ფენის წინასწარ მოხსნა და სათანადოდ განთავსება, მათ შემდგომ გამოყენების თვალსაზრისით.

სახიდე გადასასვლელის ექსპლუატაციის დროს წყლის დაბინძურების საკითხი დაკავშირებულია ზედაპირული ჩამონადენის მდინარეში მოხვედრასთან. დრენაჟის და გამწმენდი სისტემის გამართულ მუშაობასთან, ნარჩენების მართვის პრაქტიკასთან. ზედაპირული წყლის დაბინძურების შედეგად მოსალოდნელია გრუნტის წყლის დაბინძურება.

პროექტის სხვადასხვა ეტაპზე ადგილი ექნება ზემოქმედებას ბიოლოგიურ გარემოზე, კერძოდ მცენარეულ საფარზე, ხმელეთის და იქტო ფაუნაზე.

პროექტის მშენებლობის ეტაპზე ფაუნაზე ზემოქმედება გულისხმობს: მცენარეული საფარის მოცილების შედეგად თავშესაფრის დაკარგვას; საგზაო ავარიებით გამოწვეულ ცხოველთა დაღუპვას; ღია თხრილების გამო ღამის საათებში ცხოველთა დაშავების რისკს; პროექტის

განხორციელების ეტაპზე გათვალისწინებულია შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელება, რომელიც ხელს შეუწყობს რისკების პრევენციას.

რაც შეეხება იქტიოფაუნაზე ზემოქმედებას- წყლის სიმღვრივის მომატებით/დაბინძურებით, მდინარის კალაპოტის მახლობლად ან კალაპოტში მუშაობით საფრთხე ექმნებათ წყლის ბინადრებს. წყალზე დამოკიდებულ სახეობებზე შესაძლო ზემოქმედების კონტროლის მიზნით, ზემოქმედების თავიდან აცილებასა და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებების განსასაზღვრად მოხდება მოკლევადიანი (მშენებლობის პერიოდით შემოსაზღვრული) მონიტორინგის წარმოება.

სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის დროს წარმოქმნილი ნარჩენებიდან აღსანიშნავია საყოფაცხოვრებო ნარჩენები, რომელიც შეგროვდება სამშენებლო ბაზების ტერიტორიაზე, სპეციალურ კონტეინერებში. დაგროვების შესაბამისად საყოფაცხოვრებო ნარჩენები გატანილი იქნება ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის ნაგავსაყრელზე.

სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით ინფორმაცია გამოქვეყნებული იყო სამინისტროს ვებგვერდზე, ასევე ხობის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე. საჯარო განხილვა ჩატარდა 2019 წლის 18 ივნისს ხობის მუნიციპალიტეტის სოფ. ახალსოფლის ადმინისტრაციულ შენობაში. განხილვას ესწრებოდნენ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, საქართველოს საავტომობილო დეპარტამენტის წარმომადგენელი, სოფ. ახალსოფლის ადმინისტრაციული ერთეულის წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით დამსწრეთა მხრიდან შენიშვნები და მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა. სამინისტროში მათი მხრიდან წარმოების პროცესში წერილობითი შენიშვნები არ შემოსულა.

სკოპინგის პროცედურით განისაზღვრა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი

ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა;
- საპროექტო ხიდის ძირითადი პარამეტრები და დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილის GIS კოორდინატები;
- სამშენებლო ბანაკის და სანაყაროების shape ფაილები;
- წყალსარინი არხების მოწყობის, პროფილირების და განივი დრენაჟის მილების/კიუვეტების მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- მდინარე ცივას წყლის რეჟიმი; წყალმცირობისა და წყალუხვობის პერიოდში;
- ფეხით მოსიარულეთათვის დროებითი გადასასვლელების მოწყობის საკითხები;
- გზის საფარისა და განივი კვთების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო ხიდის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების shape file-ების მითითებით;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, საპროექტო ხიდის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

№ ინფორმაცია არსებული ხიდის სადემონტაჟო სამუშაოების შესახებ;

- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;

- მშენებლობაში გამოყენებისთვის ფუჭი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსების ადგილმდებარეობა. კერძოდ, ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) ადგილმდებარეობის კოორდინატები, მათი მოცულობა და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;

- ინფორმაცია გზის მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვების შესახებ;

- ნაყოფიერი ფენის დროებითი და საბოლოო განთავსების მართვის საკითხები;

4.2 ძირითადი სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;

- ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და ფართობი;

- სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების საკითხები. ინფორმაცია წყლის სამარაგო რეზერვუარის შესახებ;

- ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი: ინფორმაცია საწარმოო ჩამდინარე წყლებისთვის სასედიმენტაციო გუბურების მოწყობის შესახებ; სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა; ტერიტორიაზე გათვალისწინებული საასენიზაციო ორმოს ტევადობა;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ მონაცემები;

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიშის შესახებ ინფორმაცია:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;

- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;

- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);

- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე ცივას ჰიდროლოგია;

- დეტალური ინფორმაცია მაქსიმალურ ჩამონადენზე, მინიმალურ ჩამონადენზე, მყარ ნატანზე;

- ეროზიული პროცესების შესახებ ინფორმაციას და საჭიროების შემთხვევაში ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებებს კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;

4.5 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა;

- № ინფორმაცია დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში წითელი ნუსხის სახეობების შესახებ;
- № ინფორმაცია საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობების შესახებ;
- № იქთიოფაუნაზე შესაძლო ზემოქმედება;
- № ხმელეთის ფაუნაზე ინფორმაცია;
- № საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა;
- № საკვლევი არეალი და საველე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, საველე კვლევის შედეგები;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების ადგილმდებარეობის შესახებ;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი;
- საპროექტო ხიდის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში ზემოქმედება დაცულ ტერიტორიებზე, ამ ზემოქმედების, შემცირების, შერბილების და თავიდან აცილების ღონისძიებები;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე. მათზე ზემოქმედების შემთხვევაში, ინფორმაცია ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით, რომელიც ექცევა პროექტის ზეგავლენის ქვეშ. ზემოქმედება ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე. ამ ზემოქმედების, შემცირების, შერბილების, თავიდან აცილების და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში ინფორმაცია ჰაბიტატის აღდგენის ღონისძიებებზე.
- პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე ზემოქმედება, მათ შორის ინფორმაცია წყალზე დამოკიდებულ ცხოველებზე, იქთიოფაუნაზე შესაძლო ზემოქმედების თავიდან აცილების, შემცირების, შერბილების ღონისძიებების შესახებ;

- კვლევების შედეგების საფუძველზე, ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმაში აისახოს, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებას გამოყენების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საპროექტო ხიდის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნები);
J სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული ინფორმაცია ერთიანი ცხრილის სახით.

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- საპროექტო ხიდის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო ხიდი, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია (ასეთის საჭიროების შემთხვევაში);

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში „საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი“ მიერ წარმოდგენილ ხობის მუნიციპალიტეტში, „შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზის მე-10 კმ-ზე მდინარე ცივაზე სახიდე გადასასვლელის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტზე გზშ-ის ანგარიში სავალდებულოა მომზადდეს

წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.